

Provkonstruktion

Årskurs: 7

Ämne: Lag och rätt

Tema: Rättssystemet och lagar i Sverige

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Provet centrala innehåll kopplas till följande citat från läroplanen:
"Rättssystemets grunddrag och syfte med lagar."

Kunskapskrav

- Eleven kan beskriva och ge exempel på hur lagar och regler påverkar samhället och individer.
- Eleven kan redogöra för centrala begrepp inom lag och rätt.

Prov

Faktafrågor

1. Vilken av följande lagar reglerar minderårigas straffrätt?
 - a) Föräldrabalken
 - b) **Brottsbalken** (Korrekt svar)
 - c) Skollagen
 - d) Diskrimineringslagen
2. Vilket av följande är ett exempel på en civilrättslig fråga?
 - a) **Köp av bostad** (Korrekt svar)
 - b) Mord
 - c) Olaga hot
 - d) Trafikbrott
3. Vad kallas den myndighet som ansvarar för att tolka och tillämpa lagar?
 - a) Förvaltningsdomstol
 - b) **Domstol** (Korrekt svar)
 - c) Åklagarmyndighet
 - d) Polismyndighet
4. Vilken av följande riktlinjer gäller för rättshjälp?
 - a) Enbart för brottsmål
 - b) **För personer med låg inkomst** (Korrekt svar)
 - c) Endast för barn

- d) För alla medborgare
- 5. Vilken rätt har en åtalad enligt svensk lag?
 - a) **Rätt till en försvarare** (Korrekt svar)
 - b) Rätt att inte delta i rättegången
 - c) Rätt att välja domare
 - d) Rätt till anonymitet
- 6. Vad innebär begreppet "presumtion för oskuld"?
 - a) Den åtalade behöver bevisa sin oskuld
 - b) **Den åtalade är oskyldig tills motsatsen bevisats** (Korrekt svar)
 - c) En dom gäller om den inte överklagas
 - d) Ingen får dömas utan vittnen
- 7. Vilken av följande institutioner handlägger brottmål?
 - a) **Tingsrätten** (Korrekt svar)
 - b) Skolinspektionen
 - c) Förvaltningsrätten
 - d) Högsta förvaltningsdomstolen
- 8. Vad är en överklagan?
 - a) En begäran om att dom ska skrivas om
 - b) **En ansökan om att få en dom prövad av högre instans** (Korrekt svar)
 - c) En åtalspunkt
 - d) En straffsanktion
- 9. Vilken lag skyddar mot diskriminering?
 - a) Arbetsmiljölagen
 - b) **Diskrimineringslagen** (Korrekt svar)
 - c) Brottsbalken
 - d) Föräldrabalken
- 10. Vad kallas den som är skyldig att ge vittnesmål?
 - a) Försvarare
 - b) **Vittne** (Korrekt svar)
 - c) Åtalad
 - d) Domare

Resonerande frågor

1. Hur påverkar lagar och regler individers rättigheter och skyldigheter i samhället?

Lagars och regels påverkar individers rättigheter och skyldigheter genom att det skapar en struktur och trygghet i samhället. Lagar försäkrar att alla medborgare har immunitet mot orättvisor och deras rättigheter skyddas, medan skyldigheterna, som att betala skatt, går hand i hand med det för att finansiera samhällstjänster och säkerhet.

2. Vilka faktorer anser du bidrar till att lagar förändras över tid?

Lagar förändras över tid ofta på grund av sociala rörelser, teknologisk utveckling och förändrade värderingar i samhället. Till exempel kan ökad medvetenhet om miljöfrågor leda till nya lagar som syftar till att skydda miljön. Även kulturella förändringar, som synen på jämställdhet och rättigheter för olika grupper, påverkar lagar.

3. **Diskutera betydelsen av rättssäkerhet i ett samhälle.**

Rättssäkerhet är fundamental för att upprätthålla demokratin och förtroendet för rättssystemet. Det innebär att lagar tillämpas rättvist och konsekvent, vilket skyddar medborgarna mot godtyckliga beslut och övergrepp av makthavare. Utan rättssäkerhet kan orättvisor och maktmissbruk snabbt sprida sig, vilket kan leda till osäkerhet och förtroendekris bland medborgarna.

4. **Hur kan kunskap om lagar och rättssystemet öka medborgarnas engagemang i samhället?**

När medborgare förstår lagar och rättssystemet blir de mer benägna att delta i samhällslivet, inklusive att rösta och engagera sig i olika sociala frågor. Kunskap om rättigheter och skyldigheter gör det också möjligt för individer att agera när de ser orättvisor och att engagera sig i diskussioner och projekt som syftar till samhällsförbättring.

5. **Vilka konsekvenser kan det få om lagar inte efterföljs i ett samhälle?**

Om lagar inte efterföljs kan det leda till ökad brottslighet och oordning, vilket kan underminera trygghet och stabilitet i samhället. Det kan skada förtroendet för rättssystemet och leda till att individer tar lagen i egna händer. Dessutom kan det orsaka sociala konflikter och ojämlikhet, där vissa grupper upplever att de är utanför lagens skydd.

Bedömning

Provet kan bedömas med totalt 20 poäng, där faktafrågorna ger 1 poäng var och de resonerande frågorna ger 2 poäng var.

- **E:** Minst 8 poäng totalt.
- **C:** Minst 12 poäng totalt (minst 3 poäng från resonerande frågor).
- **A:** Minst 18 poäng totalt (minst 5 poäng från resonerande frågor).

Tags: [Åk. 7 - 9](#)